

Ekonomika

Izraēlas ekonomikas attīstības pamatā ir augstās tehnoloģijas. Daudzas ārvalstu korporācijas ir izveidojušas zinātniskās pētniecības centrus Izraēlā, tostarp *Intel* un *IBM*. Pēc globālās konkurētspējas inovāciju rādītājiem 2012-2013 Izraēla ierindojas 24. vietā (*Global Competitiveness Report 2012-2013*).

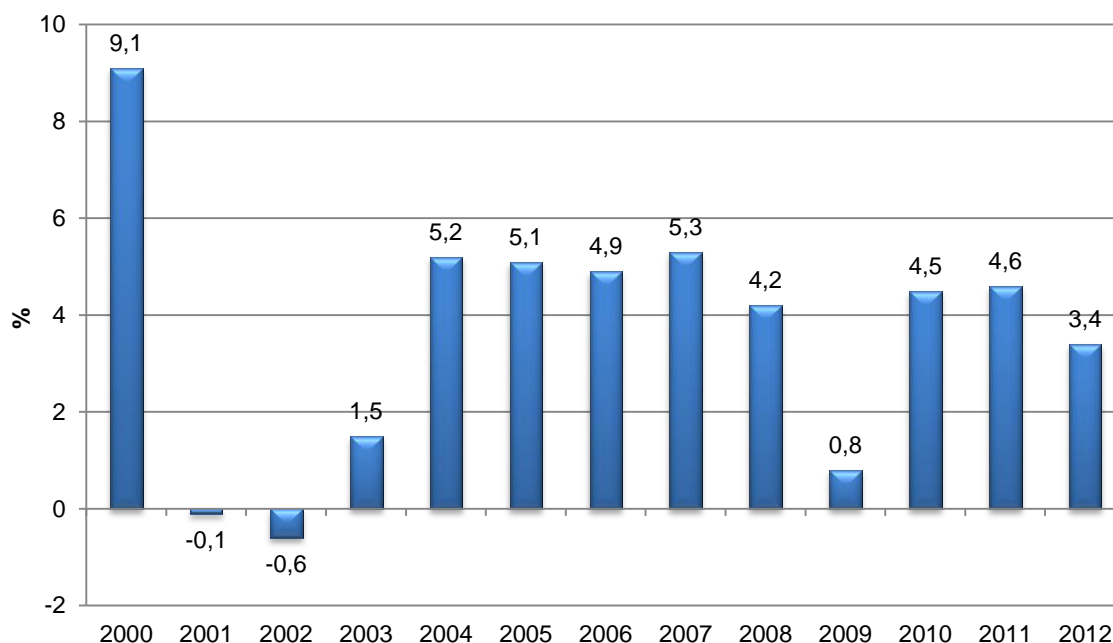
Neskatoties uz pieticīgajiem dabas resursiem Izraēlas lauksaimniecība un rūpniecība pēdējo 20 gadu laikā ir strauji attīstījusies. Galvenie eksporta produkti ir dimanti, augstās tehnoloģijas un lauksaimniecības produkti (augļi un dārzeņi). Izraēla atkarīga no jēlnaftas, labības, izejvielu un militārās tehnikas importa. Izraēlas tirdzniecības deficītu sedz transferta maksājumi no ārvalstīm un ārvalstu aizdevumi. Apmēram pusi no valdības ārējā parāda sedz ASV aizdevumi. ASV sniedz nozīmīgu ekonomisko un militāro palīdzību Izraēlai.

Pēc IKP krituma 2001. un 2002. gadā, ko ietekmēja Palestīnas konflikts un problēmas augsto tehnoloģiju nozarē, Izraēlas IKP pieaugums no 2004. gada līdz 2007. gadam bija aptuveni 5% gadā.

Globālā finanšu krīze 2008./2009. gadā izraisīja īslaicīgu Izraēlas ekonomikas lejupslīdi, jo iepriekšējos gados valsts bija īstenojusi piesardzīgu fiskālo politiku un dažādas liberālas reformas. 2010.gadā Izraēlas ekonomika un banku sektors jau uzrādīja atveseļošanās pazīmes - IKP pieaugums bija 4,5%. 2010.gadā Izraēla formāli pievienojās arī OECD.

2011.gadā IKP pieaugums bija 4,6% un 2012.gadā – 3,4%.Lielāko daļu Izraēlas IKP veido pakalpojumu nozares (65%), rūpniecība (32,6%) un lauksaimniecība (2,4%).

IKP izaugsme, %

Avots: Israel Central Bureau of Statistics

Globālās ekonomikas lejupslīde ietekmēja galvenokārt eksportu uz ASV un Eiropas valstīm, kas ir svarīgākie Izraēlas tirdzniecības partneri. Eksports Izraēlas IKP veido aptuveni 45%.

Lai pārvarētu ekonomisko lejupslīdi Izraēlas valdība īstenoja vienkāršus nodokļu stimulēšanas pasākumus un piekopa stingru monetāro politiku, kas paredzēja procentu likmju samazināšanu, valdības izlaisto parādzīmju pirkšanu un aktīvu ieiešanu ārvalstu valūtas tirgos.

Izraēlas banka paaugstināja procentu likmi 2009. gadā, kad inflācija pārsniedza Bankas noteikto augšējo līmeni un ekonomika uzrādīja atveseļošanās pazīmes.

Izraēla ir guvusi panākumus lauksaimniecības kultūru ražības un kvalitātes paaugstināšanā. To veicināja zemnieku un zinātnieku ciešā sadarbība, lai izstrādātu un pielietotu zinātniski pamatotas metodes dažādās lauksaimniecības nozarēs. Izraēla ir svarīgs pārtikas preču piegādātājs Eiropai ziemas mēnešos.

Izraēlas būtiskākie rūpniecības sektori ir metālapstrāde, mašīnbūve, elektronika, pārtikas un ķīmiskā rūpniecība, dimantu apstrāde, kā arī datorprogrammatūras izstrāde.

Ļoti nozīmīga joma ir tūrisms, katru gadu Izraēlu apmeklē vairāk par 2,5 miljoniem tūristu.

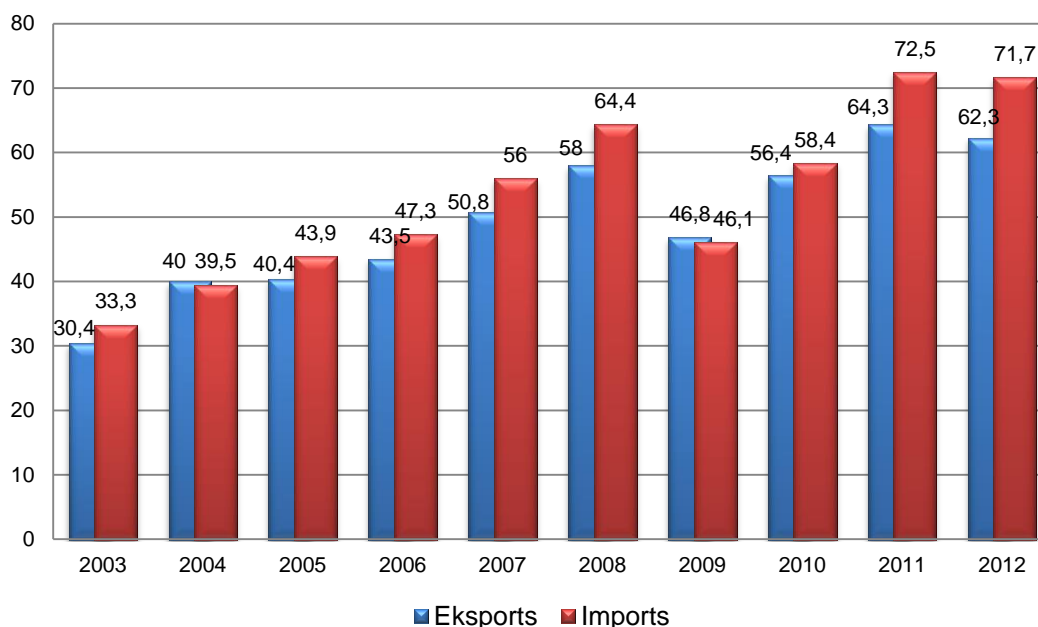
Pēdējos gados strauji attīstījies ir finanšu pakalpojumu sektors. Izraēlā atrodas vairāku uzņēmumu un banku filiāles, kā *Ernst&Young*, *HSBC*, *Citibank* un Indijas valsts bankas filiāle.

Ārējā tirdzniecība

Izraēla ir parakstījusi brīvās tirdzniecības līgumus ar Eiropas Savienību, ASV, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociāciju, Turciju, Meksiku, Kanādu, Jordāniju un Ēģipti, kā arī ar *Dienvidu kopējā tirgus* valstīm (Mercosur) – Argentīnu, Brazīliju, Paragvaju un Urugvaju.

Izraēlas ārējās preču tirdzniecības eksports 2012. gadā sasniedza 62,3 miljardus USD, bet imports 71,7 miljardus USD, salīdzinājumā ar 2011. gadu samazinoties attiecīgi par 3,1% un 1,1%. Izraēlas ārējās tirdzniecības bilance ir negatīva -9,3 miljoni USD.

Izraēlas preču ārējā tirdzniecība (miljardi USD)

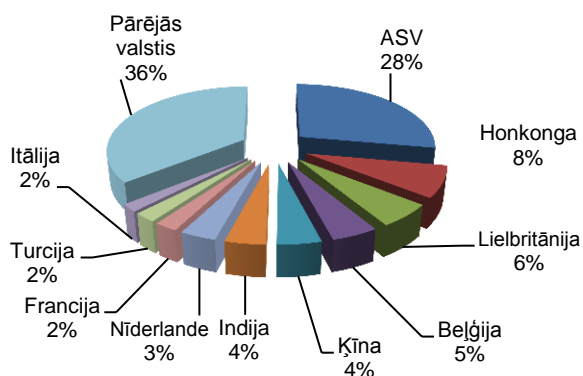

Avots: Israel Central Bureau of Statistics

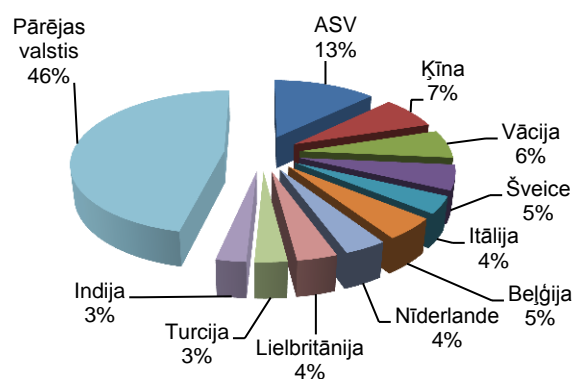
2012. gadā Izraēlas svarīgākie eksporta partneri bija ASV (28% no kopējā preču eksporta), Honkonga 8%, Lielbritānija 6%, Beļģija 5%, Ķīna 4% un Indija 4%. Eksports uz ES veidoja 27,2% un uz Āzijas valstīm – 25,2%.

Svarīgākie importa partneri 2012.gadā bija ASV (12,4% no kopējā ievaduma), Ķīna 7,4%, Šveice 7%, Vācija 7,1%, Beļģija 5,4%, Itālija 4,5%, Lielbritānija 4% un Nīderlande 4%. No ES un Āzijas valstīm imports bija attiecīgi 34,4% un 20,7%.

2012.gada preču eksporta partneri

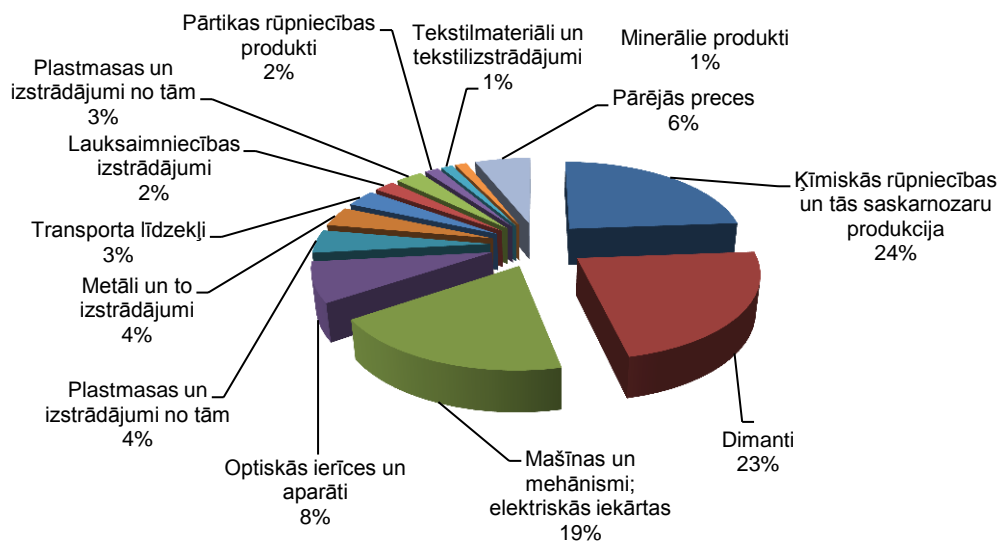
2012.gada preču importa partneri

Avots: Israel Central Bureau of Statistics

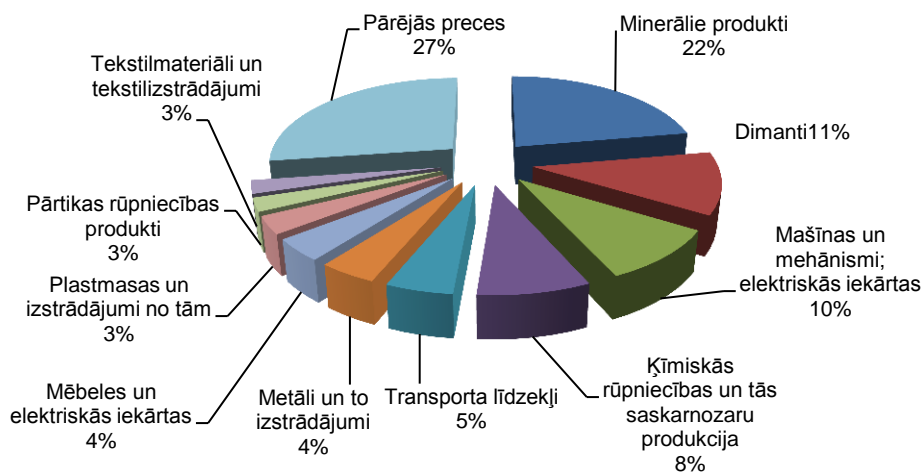
2012. gadā preču eksportā lielāko īpatsvaru veidoja ķīmiskās rūpniecības produkti (24% no kopējā preču eksporta 2012.gadā), dimanti (23%), mašīnas un elektriskās iekārtas (19%).

2012.gada eksports preču dalījumā

2012. gada preču importā lielāko izejvielas (bez kurināmā un dimantiem – 38,2%: ķīmiskās rūpniecības produkcija, plastmasas un gumijas izstrādājumi, metāla izstrādājumi), kurināmais (22,3%), investīciju preces (mašīnas un mehānismi, elektriskās iekārtas, transportlīdzekļi – 13,8%), patēriņa preces (14,6%) un dimanti (10,7%).

2012.gada imports preču dalījumā

Avots: Israel Central Bureau of Statistics

Investīcijas

Ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Izraēlā 2012. gada beigās sasniedza 74 miljardi USD, kas salīdzinājumā ar 2011. gada beigām ir palielinājušās par 4,5%.

Savukārt Izraēlas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs 2012. gada beigās sasniedza 74,4 miljardu USD, pieaugot par 14,4% salīdzinājumā ar 2011. gadu. Uzkrāto tiešo investīciju bilance ir negatīva, veidojot -0,4 miljardus USD.

Avoti:

Bank of Israel – <http://www.bankisrael.gov.il/firsteng.htm>

Israel Central Bureau of Statistics – <http://www.cbs.gov.il>